

Verslag overleg Taakgroep Landbouwemissies

woensdag 1 december 2021, 9.30 – 12.30 uur,
Online vergadering, MS Teams

Aanwezig: 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ;

5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ; 5.1.2.e ;
5.1.2.e ; 5.1.2.e

Afwezig met kennisgeving: 5.1.2.e

1. Bespreken documenten 5.1.2.e

5.1.2.e De berekening voor de mestverdeling is nog niet uitgevoerd. Het is onzeker of/wanneer dit lukt. 16-12 is de deadline voor het opleveren van de cijfers. 14-12 zouden de cijfers er dan moeten liggen, dan is er één dag om berekeningen doen, en één dag om te controleren, maar dit is krap. Als we dit niet doen, krijgen we dan problemen? Plan B is de cijfers van vorig jaar te hanteren.

5.1.2.e Is de aanlevering van OHV2020-data is knelpunt?

5.1.2.e Ja, we proberen het traject naar voren te schuiven zodat we niet in tijdnood komen. Maar de huisvestingsgegevens zijn pas 11-11 binnengekomen.

5.1.2.e Kijken of we dit volgend jaar kunnen versnellen, ook om fouten te voorkomen.

Tijdsreeds correctie aantal dieren

5.1.2.e Er is een trendbreuk voor vleeskuikens en eenden door geen rekening houden met leegstand, maar voor kalkoenen doen we dat niet, omdat die gegevens dit niet laten zien. Zou een daling van 5.1.2.e veroorzaken. Er zitten ook rare sprongen in de data.

5.1.2.e Ik heb nog wel moeite met deze methode. We zijn gebonden aan de IPPC-rapportageregels omdat er geen trendbreuk mag ontstaan, maar als onderzoeker vind ik dit te kort door de bocht. Het lijkt willekeurig om dit bij kalkoenen niet te doen omdat het slecht uitkomt.

5.1.2.e Het gaat niet alleen om I&R data maar ook om algoritme 5.1.2.e Dat is robuust voor kuikens en eenden, maar niet voor kalkoenen. Dat schiet op en neer.

5.1.2.e Misschien goed om een deel van deze discussie in de rapportage op te nemen om aan te geven dat hier discussie over is. 5.1.2.e zal dat doen (**actiepunt**).

5.1.2.e De grote onzekerheid bestaat uit 2 dingen: onzekerheid over de aantallen kalkoenen, en we hebben maar 1 jaar overlappende data. Het lijkt me onverantwoord om op basis daarvan te gaan extrapoleren.

5.1.2.e Ik snap 5.1.2.e overweging, maar de sector is maar klein. Misschien moeten we onderscheid maken tussen de sectoren en hoe we daarmee omgaan, en een beetje pragmatisch werken. Voor key-soorten zoals melkvee moet misschien meer onderzoek worden opgesteld, dan voor kleinere zoals kalkoenen.

5.1.2.e Reviewers gaan het daar misschien niet mee eens zijn.

5.1.2.e We moeten niet rapporteren dat we een grotere onzekerheid accepteren bij kalkoenen, omdat dit een kleine diercategorie is (ivm reviewers). Wel opnemen dat de tijdsreeds correctie voor kalkoenen niet is doorgevoerd en waarom.

Aanpassing TAN-berekening rundvee

5.1.2.e De 5.1.2.e correctie voor melkvee is jaarspecifiek, dus niet op alle jaren toegepast. 5.1.2.e reductie van TAN excretie op andere rundveecategorieën wordt wel doorgevoerd. Dit is voor verbetering vatbaar. Eigenlijk moet 5.1.2.e voor andere rundveecategorieën o.b.v. rantsoenen een berekening van de verteerbaarheid maken. (**actiepunt** 5.1.2.e)

5.1.2.e Wat is er veranderd aan de TAN-berekening?

5.1.2.e Helemaal niets.

Stalsystemen vleesvarkens

5.1.2.e Er zijn 2 nieuwe systemen in de RAV, daarvoor zijn geen goede factoren volgens het ABO model. Heb zelf een afleiding gemaakt door de verschillen tussen ABO (correctie voor de oppervlaktemaat) en RAV factoren te gebruiken. Dit is een tussenoplossing.

5.1.2.e Vraag is moet je dit doen? Oude manier aanhouden, dus berekenen met ABO of niet, afhankelijk van het systeem.

5.1.2.e Kunnen we deze correctie doorvoeren?

5.1.2.e zoekt na of deze correctie moet worden doorgevoerd en koppelt het terug naar 5.1.2.e (actiepunt 5.1.2.e)

Mesttransporten

5.1.2.e Ben strenger gaan kijken naar postcode laad- en losplaats. Dit moet overeenkomen met postcode van de installatie.

5.1.2.e Gaat het om netto of bruto transporten hier?

5.1.2.e Het gaat om netto verwerking.

Mestvergisting

5.1.2.e Ik heb een nieuw populatiebestand gekregen van bedrijven met mestvergisting (bestand met eigenaren). Ook gekeken naar vervoersbewijzen en google maps.

5.1.2.e Voor in de toekomst: bij mono-vergisters zijn er in de praktijk twee systemen, één met verse mest en één waar de mest eerst een paar dagen wordt opgeslagen. Dit kan wel een factor 2 uitmaken voor CH₄. Als dit groter gaat worden dan 12 is er misschien een verfijning nodig.

5.1.2.e Mestverwerking staat als verbeterpunt in NEMA voor 2022. Dit valt hier ook onder.

Kalvergierzuivering

5.1.2.e De aanname is dat het 50% witvleeskalveren en 50% rosé vleeskalveren zijn voor de EF, maar dit is praktisch niet zo.

5.1.2.e Witvleeskalveren en rosé vleeskalveren gaan steeds meer op elkaar lijken door een verandering in rantsoen. Moeten kijken of we dit onderscheid kunnen handhaven in de toekomst. (Actiepunt 5.1.2.e)

5.1.2.e /WLR)

Compost, zuiveringsslib en organische (kunst)mest

5.1.2.e Hoe gaan we om met overige organische kunstmest? Moeten we hiervoor emissies berekenen? Hier zit geen minerale N in. Moeten we dit wel meenemen?

5.1.2.e We doen dit ook voor zuiveringsslib en compost, dus dan moeten we dit ook meenemen. Vraag is wel of dit onder kunstmest moet.

5.1.2.e Hij zit al bij compost en zuiveringsslib. Zit nu 5.1.2.e EF in.

5.1.2.e Die zou ik lager zetten, wordt ook snel ingewerkt.

5.1.2.e pH is wel hoger dus misschien is er meer effect op NH₃ emissies

5.1.2.e Maar het zijn organische verbindingen, dus die breken langzaam af

5.1.2.e Ik stel voor dat we de lagere EF zoals voor andere organische meststoffen moeten hanteren voor kunstmest met organische N.

5.1.2.e Mee eens, maar gebruik van organische meststoffen neemt wel toe.

5.1.2.e We moeten later kijken hoe we daarmee omgaan als dit echt toeneemt.

5.1.2.e Ik verwacht ook dat dit gaat toenemen. Er komen ook allerlei moeilijk te definiëren meststoffen o.b.v. reststoffen.

5.1.2.e Gaan we dat zien als deze producten toenemen?

5.1.2.e We hebben productnamen, dus we kunnen altijd later nog een andere indeling maken

5.1.2.e Zal ik dit nu dan behandelen als compost?

5.1.2.e Ja voor nu wel. Volgend jaar even kijken wat we hiermee doen (Actiepunt 5.1.2.e)

5.1.2.e).

Mestverdeling 2000-2015 met INITIATOR

5.1.2.e Dit is geïmplementeerd. Verschillen waren kleiner dan gedacht. Vanuit NEC geredeneerd win je hiermee dus NH₃ want gaat iets omhoog in 2005-2006 en iets omlaag in de latere jaren. Plafond gaat dus iets omhoog, en de latere emissies omlaag.

Mestverdeling 2020 INITIATOR

5.1.2.e De berekening voor de mestverdeling is nog niet uitgevoerd. Het is onzeker of/wanneer dit lukt. 16-12 is de deadline voor het opleveren van de cijfers. 14-12 zouden de cijfers er dan moeten liggen, dan is er één dag om berekeningen doen, en één dag om te controleren, maar dit is krap. Als we dit niet doen, krijgen we dan problemen? Plan B is de cijfers van vorig jaar te hanteren.

5.1.2.e Is de aanlevering van OHV2020-data het knelpunt?

5.1.2.e Ja, we proberen het traject naar voren te schuiven zodat we niet in tijdnood komen. Maar de huisvestingsgegevens zijn pas 11-11 binnengekomen.

5.1.2.e Kijken of we dit volgend jaar kunnen versnellen, ook om fouten te voorkomen.

5.1.2.e kunnen we veel veranderingen verwachten?

5.1.2.e Nee.

Organische bodems

5.1.2.e Gegevens aangeleverd door 5.1.2.e Gegevens zijn verwerkt, maar zitten nog niet in de upload. Maar dat ga ik nog wel doen. Er verandert dus een klein beetje in de N₂O emissies. In de LBT is wel grasland/bouwland, maar geen verdeling naar gradaties van OS in gronden. Weet het precieze verschil

tussen de indeling van LBT en 5.1.2.e niet. Ik denk niet dat de info over moerige en veengronden in de LBT zit.

Fijnstof

5.1.2.e Er is gekeken naar additionele technieken die fijnstof reduceren, zoals droogtunnels. Veel maatregelen komen in combinatie voor. Schema Infomil gebruikt om reductie fijnstof te berekenen. Teruggelegd tot 2016. Verder terug heb ik alleen info over luchtwassers. Veranderde niets, alleen bij vleeskuikens. Correctie geeft een heel klein verschil.

Punten die nog openstaan voor berekening 2020 die vóór 14 december 2021 moeten zijn uitgevoerd:

- 5.1.2.e kijkt nog naar de nieuwe stalsystemen voor varkens
- 5.1.2.e voegt nog een correctie voor organische gronden door
- Mestverdeling initiator 5.1.2.e
- 5.1.2.e rekent uiterlijk 14 december opnieuw
- 15 december check op eindresultaten

Cijfers Excelsheet

Ammoniak

Kleine verandering van de totale emissies, maar bij melkkoeien is er sprake van Bijlage bij art 8.8 Woo Dit wordt veroorzaakt door Bijlage bij art 8.8 Woo N en TAN-excretie, door veranderingen in rantsoen (ruwvoer, krachtvoer, of weerseffect). Ook Bijlage bij art 8.8 Woo TAN in excretie.

5.1.2.e Betekent dat dat de Bijlage bij art 8.8 Woo van dieraantallen teniet gedaan wordt door Bijlage bij art 8.8 Woo N in rantsoen?

5.1.2.e Er is geen Bijlage bij art 8.8 Woo van dieraantallen tussen 2019 en 2020.

5.1.2.e Bij pelsdieren komt de verandering denk ik door dieraantallen en niet door N en TAN excretie.

5.1.2.e Zit melkvee onder N en P plafond?

5.1.2.e Bijlage bij art 8.8 Woo

Lachgas

5.1.2.e Weinig verandering in de historische reeks. Som van kleine veranderingen.

5.1.2.e Algemene vraag: als NH₃ wijzigt bij melkvee, waarom N₂O dan niet?

5.1.2.e N₂O komt minder voor in drijfmestopslagen, dit is beperkt.

5.1.2.e Hangt wel samen maar de percentages zijn klein. Stalemissies zijn afgeleid van N excretie, dat is onafhankelijk van NH₃.

5.1.2.e N₂O is o.b.v. totaal N, niet TAN, misschien heeft dat een rol.

5.1.2.e Misschien door andere cijfers mesttoediening uit de LBT.

5.1.2.e Minder bouwlandinjectie maar meer zodenbemesting bijv., heeft wel effect op NH₃, maar niet op N₂O.

5.1.2.e Als er specifieke vragen zijn, moeten ze genoteerd worden, dan kan ik er wel naar kijken

(actiepunt 5.1.2.e waarom is verandering N₂O bij melkkoeien Bijlage bij art 8.8 Woo op NH₃)

5.1.2.e denk vooral dat het de gebruiksnormen zijn die N₂O emissies bepalen (bij aanwending), voor stalemissies zie je wel een Bijlage bij art 8.8 Woo

NOx

5.1.2.e Vergelijkbaar met lachgas; kleine Bijlage bij art 8.8 Woo

Methaan

5.1.2.e Bijlage bij art 8.8 Woo Reeks weinig veranderd.

5.1.2.e Er staat bij melkkoeien/vleeskalveren etc. als reden N- en TAN-excretie.

5.1.2.e Dit kijk ik even na. (actiepunt 5.1.2.e)

5.1.2.e Er is wat verschuiving bij mestvergisting.

5.1.2.e waarom neemt dit bij melkkoeien Bijlage bij art 8.8 Woo Omdat dieraantallen nauwelijks wijzigingen?

5.1.2.e Dit is een rantsoenkwestie denk ik.

5.1.2.e Heb even nagekeken en er is wel een Bijlage bij art 8.8 Woo melkkoeien tussen 2019 en 2020.

Fijnstof

5.1.2.e Hier wel verschillen door aanpassingen in de reeks. Is dit wat we verwachtten?

5.1.2.e Ja, verandering door droogte en beter naar de technieken gekeken door 5.1.2.e

NMVO

5.1.2.e Bijlage bij art 8.8 Woo in de reeks.

CO₂ kalmeststoffen en Ureum

5.1.2.e Veel fluctuatie in de tijd. Bijlage bij art 8.8 Woo klopt dat, 5.1.2.e ?

5.1.2.e Dolomietkalkgebruik is Bijlage bij art 8.8 Woo Bijlage bij art 8.8 Woo komt door Bijlage bij art 8.8 Woo ureumgebruik.

Bijlage bij art 8.8 Woo

Bijlage bij art 8.8 Woo **bij NH₃**

Bijlage bij art 8.8 Woo **bij CH₄ (zal aandacht krijgen gezien Glasgow afspraak om CH₄ te reduceren)**

5.1.2.e Belangrijkste is dat de Bijlage bij art 8.8 Woo trend in NH₃ Bijlage bij art 8.8 Woo

5.1.2.e Is ook logisch vanuit de praktijk. Bijlage bij art 8.8 Woo

5.1.2.e En het ruwvoereffect (jaarlijkse variaties door het weer) speelt hier doorheen.

5.1.2.e Implementatie emissiearme staltechnieken Bijlage bij art 8.8 Woo Veel geïnvesteerd in rundveestallen, dus Bijlage bij art 8.8 Woo

5.1.2.e Daar moeten we in NEMA wel anders mee gaan rekenen.

5.1.2.e Klopt want die stallen hebben nu geen effect in NEMA.

5.1.2.e Moeten huidige studies uitwijzen

Belangrijk punt dat beleidsmatig relevant is, is dat NEMA niet altijd RAV volgt (o.a. bij emissiearme melkveestallen) en dat daardoor de vergunde emissies (RAV; ook in AERIUS) niet overeenkomen met de emissies uit emissieregistratie. Dit heeft consequenties bij uitspraken van rechters van uitbreiding. Voor de totale emissies schaal AERIUS naar NEMA.

2. Verslag vorige keer (inclusief actiepunten)

Doorlopen actiepunten: stand van zaken.

	Actiepunt	Wie		deadline
1.A	Taakomschrijving TG Landbouwemissies	5.1.2.e	De taakomschrijving van de TG NEMA uit 2012 moet herzien worden.	Blijft staan als actiepunt.
2.V	Differentiatie EFs ureumhoudende en vloeibare meststoffen	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	Er wordt een database opgesteld voor in NL gebruikte meststoffen. Als deze operationeel is kan worden gekeken of er onderscheid kan worden gemaakt in EFs voor ureumhoudende en vloeibare meststoffen.	2022 Begin februari eerste versie NMI-database. Is mogelijk om in 2022 mee te nemen. Verbeterpunt.
3.A	Overgang MAMBO-INITIATOR: tijdreeks NH ₃ en N ₂ O.	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	Voor NH ₃ gebruiken we nu INITIATOR vanaf 2016 voor N ₂ O vanaf 2000. 5.1.2.e en 5.1.2.e kijken of dat gelijkgetrokken kan worden en ook of dit kan worden teruggetrokken naar 1990 en kijken naar de tijdreeks voor mest- en kunstmestverdeling met MAMBO en INITIATOR. 5.1.2.e checkt zijn e-mails om te achterhalen waar het verschil vandaan komt. 5.1.2.e checkt wat het opnemen van dezelfde tijdreeks betekent voor de emissies.	Is gebeurd vanaf 2000. Afvoeren.

4.A	Weidegang en stalsystemen geiten	5.1.2.e / 5.1.2.e	Geiten staan summier in NEMA. Dit zijn nu voornamelijk potstallen, maar dat gaat veranderen. 5.1.2.e gaat na of er tussen stalsystemen te differentiëren valt, 5.1.2.e kaart de mogelijkheid van extra vragen in de Landbouwtelling aan.	5.1.2.e Dit hangt ervan af of er info is over RAV factoren. 5.1.2.e Staltype van geiten komt uit de landbouwtelling maar niet beweiding. 5.1.2.e Blijft staan als actiepunt.
5.V	Verwerking van strooisel in mest.	5.1.2.e / 5.1.2.e	Er wordt nu geen rekening gehouden met strooisel in mest. Dit kan vooral voor geiten een verschil maken. 5.1.2.e deelt een document hierover, 5.1.2.e zoekt uit welke richtlijnen er internationaal gezien zijn.	Verbeterpunt. Kost meer dan één dag. 5.1.2.e Ik weet niet hoe het zit met de richtlijnen, in welke vorm het geleverd moet worden. Moet worden uitgezocht.
6.A	Verkennen mogelijkheid om emissies in NEMA naar sectoren te differentiëren o.b.v. van INITIATOR-gegevens	5.1.2.e		Oppakken wanneer relevant Houden als actiepunt. Wellicht niet als verbeterpunt.
7.A	Correctie TAN-excretie rundvee	5.1.2.e	Op dit moment corrigeren we de berekende TAN van rundvee met 5.1.2.e (hele reeks). Er wordt geen rekening gehouden met jaarlijkse variatie en met verschil in rantsoenen van koeien tussen regio's NW en ZO en tussen koeien en jongvee. Is aanpassen zinvol?	Specifieke TAN-berekening voor jongvee. 5.1.2.e Er loopt onderzoek om WUM te verbeteren. Verwacht 5.1.2.e daar nog wijzigingen? 5.1.2.e Denk ik wel, maar misschien niet op dit gebied. Speelt wel mee.
8.	Vernieuwing rekenmodule fijnstof pluimvee	5.1.2.e	De nieuwe rekenmethode kan worden ingevoerd voor 2017-2018. 5.1.2.e kijkt of dit past bij de huidige rapportage. Anders wordt het volgend jaar.	Is gebeurd. Afvoeren.
9.	Mestverdeling naar NEMA vanuit INITIATOR	5.1.2.e / 5.1.2.e	De data zijn beschikbaar. 5.1.2.e en 5.1.2.e sluiten even kort wanneer de mestverdeling aangeleverd kan worden.	Loopt. Voor het eind van het jaar.
10.	Kunstmestcijfers 2020	5.1.2.e	Er moet een schatting gemaakt worden van kunstmestgebruik in 2020 m.b.v. voorloper-bedrijven. 5.1.2.e deelt deze cijfers met 5.1.2.e	Is gebeurd. Afvoeren.
11.	Verfijningen van de VCRE (verteerbaarheid van ruw eiwit) correctie op TAN	5.1.2.e	Uitsplitsing van de VCRE-correctie op TAN per jaar kan worden gedaan. 5.1.2.e maakt inzichtelijk wat het	Is gebeurd. Afvoeren.

			effect is van het aanpassen van de tijdreeks.	
12. A	Heroverweging lekkage biogasinstallaties	5.1.2.e / 5.1.2.e	5.1.2.e heeft een Deense studie gedeeld waarin de verliezen van biogasinstallaties zijn gespecificeerd. Wij hanteren momenteel Bijlage bij art 8.8 Woo alle installaties. 5.1.2.e onderzoekt wat een verschil in Bijlage bij art 8.8 Woo betekent voor de emissies.	5.1.2.e heeft berekening gedaan. Lekverliezen gehalveerd. Bijlage bij art 8.8 Woo 5.1.2.e rapporteert hierover. 5.1.2.e Het ging erom of we wilden differentiëren of dat we het gemiddelde namen. Ik zou het huidige cijfer laten staan. Bijlage bij art 8.8 Woo Afvoeren.
13. A	Opnemen van methaan-verlagende (en andere) additieven in de inventory	5.1.2.e	Voor het opnemen van kunstmest- of veevoeradditieven in NEMA kan evt. gebruik gemaakt worden van het BIN of data van de Nevedi. Voor nu nog geen actie. 5.1.2.e koppelt dit terug naar 5.1.2.e	<i>Dit is teruggekoppeld naar 5.1.2.e. Moeten we hier al op voorsorteren?</i> <i>Dit komt vanzelf terug. Behoeft nu geen methodewijziging.</i> 5.1.2.e vanuit de sector willen ze dit wel opnemen. Zou hem niet van de lijst halen. 5.1.2.e Additieven worden genoemd. Hoeveel worden er gebruikt en welke dosering ook. Hebben we daar een beeld bij of worden dat schattingen? 5.1.2.e Dit kunnen we nu nog niet beantwoorden, maar is wel relevant. 5.1.2.e Het kan geen kwaad om na te denken over hoe je straks de activiteitendata ophaalt. 5.1.2.e De discussie over implementatie moet wel tijdig met de sector gevoerd worden. Moet bijv. standaard in voer gestopt worden, niet apart geleverd worden. Wel in beeld houden, nu nog geen werk op zetten.
14. V	Gebruik van strooisel en dikke fractie als bedding in stallen	5.1.2.e / 5.1.2.e 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e 5.1.2.e	5.1.2.e en 5.1.2.e schrijven een notitie over strogebruik in mest. 5.1.2.e en 5.1.2.e onderzoeken het spoor van mestscheiding en het gebruik van dikke fractie als strooisel.	Verbeterpunt. 5.1.2.e heeft al wat onderzoek met vervoersbewijzen gedaan. Beperkt aantal bedrijven voert dikke fractie af. 5.1.2.e mailt dit rond.
15.	Gebruik RVO-data mestvergisting	5.1.2.e / 5.1.2.e	Er is een mismatch tussen data in NEMA en RVO data omtrent mestvergisting. Zijn er data beschikbaar van RVO? 5.1.2.e en 5.1.2.e	<i>Cijfers zitten erin.</i> Afvoeren.

			hebben contact en kijken of deze data geschikt is	
16. V	Verbeterpunt mestbewerking	5.1.2.e e.a.	Er komen veel gegevens vrij over emissies (CH ₄ , NH ₃ , N ₂ O) in de stal en na toediening komende jaren. Hoe zit dat in NEMA en kan dit verbeterd worden? Daar moeten we de komende tijd oog op houden.	Verbeterpunt. <i>Volgend jaar eens goed naar kijken hoe dit in NEMA zit. Wordt steeds belangrijker. Loopt ook veel onderzoek over meststromen, scheiding, bewaartijd.</i>
17. V	Verbeterpunt natuurlijke emissies uit bodem	5.1.2.e	Hoewel dit geen deel van NEMA is, moet dit wellicht ook opgenomen als verbeterpunt. 5.1.2.e stuurt een email met informatie over het welk soort emissies dit betreft.	Verbeterpunt. <i>Wel op de lijst laten. Wordt niet gerapporteerd.</i>

3. Welke verbeterpunten moeten worden opgenomen op de ER-lijst?

Zie bovenstaande tabel.

4. Mededelingen en Rondvraag

- A. Er komt een traject om uit te zoeken hoe we NEMA en initiator opnieuw kunnen programmeren als één systeem dat op bedrijfsniveau data verzamelt en uitkomsten kan genereren.
 Waar liggen de vragen?
 Welke antwoorden zijn nodig?
 Welke schaal?
 Hoe moet dit eruit zien?
 Eerst een verkenning/haalbaarheidsstudie, daarna een ontwikkelingstraject/IT-traject. LNV heeft een fiche gemaakt. 5.1.2.e gaat dat in eerste instantie trekken. Volgend jaar wordt een eerste stap gemaakt om te verkennen of dit haalbaar is en wat daarvoor nodig is.

5.1.2.e Is dit in eerste instantie een IT traject?

5.1.2.e In eerste instantie is dit een governance traject zodat we de datastromen etc. in kaart hebben om een idee te krijgen hoe het eruit moet zien. Daarna komt het IT traject. Dan de vraag of we dit zelf doen, of een softwarebedrijf dit doet etc. maar dat is pas een volgende stap.

5.1.2.e Vooral focus op harmonisatie en transparantie.

5.1.2.e Nemen jullie de NEMA-werkgroep goed mee?

5.1.2.e Gaan we doen, want voor de inschatting van de haalbaarheid is de werkgroep nodig.

5.1.2.e KLV moet misschien worden meegenomen en gaan de berekeningen bottom-up of top-down gebeuren?

5.1.2.e Dit zijn allemaal aspecten die idd meegenomen moeten worden.

5.1.2.e Goed dat er een verkenning is. Je kunt ook leren uit het verleden. MAMBO was bottom-up model. Punt daar was dat het veel werk vergt om alle data op tijd te hebben. Dat was toen een bottleneck. Neem dat ook mee, want is van belang voor de ER.

5.1.2.e Als op termijn alles geïntegreerd wordt, komt er dan ook dynamiek in de modellen, zoals weer/klimaat etc.?

5.1.2.e Er is ook de vraag hoe we internationaal gaan rapporteren. Door dynamiek kan het moeilijk zijn om beleidseffecten te zien. Moeten uitkijken dat dit behapbaar blijft.

5.1.2.e Zoiets wordt ook gedaan voor de CO₂ uitstoot door energiegebruik, daar maken ze twee reeksen, met en zonder weersinvloeden. Voor landbouw is dat wel moeilijker.

5.1.2.e Grootste probleem MAMBO was vooral het koppelen van de data. Hoe koppel je 20 mestsoorten aan 100 mestsoorten? In de LBT veranderden de gewassen en diersoorten wel eens. Om dat te synchroniseren in MAMBO kostte ontzettend veel tijd.

5.1.2.e Dat is het lastige van bottom-up. Die koppelingen moeten allemaal al kloppen op bedrijfsniveau. Dat kan niet op een later niveau worden gecorrigeerd. Denk wel dat het de beste manier is.

5.1.2.e Is er al een projectteam?

5.1.2.e Nee, zo ver is het nog niet. Moet later gekeken worden naar wie er hoe bij betrokken wordt.

B. 5.1.2.e Over melkvee en rantsoenen: Bijlage bij art 8.8 Woo

Bijlage bij art 8.8 Woo

Binnen commissie bemesting hadden we discussie over mestsamensetting. Dit waren schokkende data. Bijlage bij art 8.8 Woo

Bijlage bij art 8.8 Woo

Bijlage bij art 8.8 Woo Graag niet verder verspreiden. Heeft dit consequenties voor wat NEMA doet?

5.1.2.e Volgens mij geen effect op NEMA. We gebruiken geen gegevens van mestsamensetting.

C. 5.1.2.e Emissies van paarden worden in de internationale rapportage als niet-landbouw gerapporteerd (hobby-dieren)

5.1.2.e heeft dit effect op hoe wij rapporteren, of gaat dat vanuit de ER?

5.1.2.e In NEMA verandert er niets.

5.1.2.e Moeten die paarden er dan uit voor het rapporteren van landbouwemissies?

5.1.2.e Alleen de stalemissies, niet de aanwendingsemisies.

5.1.2.e Dit hebben we eerder behandeld. Voor NEMA-rapportage verandert er niets.

D. 5.1.2.e Wanneer moet de nieuwe upload plaatsvinden?

5.1.2.e 16 december voor uiteindelijke rapport, 2 december (morgen) voor de Trendanalysedag.

E. 5.1.2.e We zoeken een goede kandidaat voor een promotietraject naar NH₃ uit beweiding/kunstmest/aanwending.

5.1.2.e WUM komt onder de CDM. Nieuwe WUM: 5.1.2.e

5.1.2.e

Bijlage bij art 8.8 Woo

5.1.2.e

5.1.2.e

5.1.2.e) PBL (5.1.2.e), RIVM (5.1.2.e) en CDM (5.1.2.e) worden agendalid.

Gaat vanaf volgend jaar van start.

G. Begin volgend jaar willen we een keer een strategiedag houden voor TG Landbouwemissies, omdat er veel onderzoek gedaan wordt. Doen we nu overal het goede? Zitten er nog gaten? Keer bij elkaar om te kijken of we de juiste dingen aan het onderzoeken. Moeten we dingen anders doen? Ook koppelen aan verkenningstraject nieuw instrumentarium. Brainstormen om te kijken waar we kunnen verbeteren/vereenvoudigen. Wordt gepland zodra de Coronasituatie beter wordt.

Vernieuwde lijsten met Actiepunten en Verbeterpunten

Actiepunten				
	Actiepunt	Wie		deadline
A1	Taakomschrijving TG Landbouwemissies	5.1.2.e	De taakomschrijving van de TG NEMA uit 2012 moet herzien worden.	
A2	Weidegang en stalsystemen geiten	5.1.2.e / 5.1.2.e	Geiten staan summier in NEMA. Dit zijn nu voornamelijk potstallen, maar dat gaat veranderen. 5.1.2.e gaat na of er tussen stalsystemen te differentiëren valt, 5.1.2.e kaart de mogelijkheid van extra vragen in de Landbouwtelling aan.	
A3	Verkennen mogelijkheid om emissies in NEMA	5.1.2.e		Oppakken wanneer relevant

	naar sectoren te differentiëren o.b.v. van INITIATOR-gegevens			
A4	Mestverdeling naar NEMA vanuit INITIATOR	5.1.2.e / 5.1.2.e	De data zijn beschikbaar. 5.1.2.e en 5.1.2.e sluiten even kort wanneer de mestverdeling aangeleverd kan worden.	Voor eind 2021.
A5	Correctie TAN-excretie rundvee	5.1.2.e	Op dit moment corrigeren we de berekende TAN van rundvee met 5.1.2.e (hele reeks). Er wordt geen rekening gehouden met jaarlijkse variatie en met verschil in rantsoenen van koeien tussen regio's NW en ZO en tussen koeien en jongvee. Is aanpassen zinvol?	
A6	Opnemen van methaan-verlagende (en andere) additieven in de inventory	5.1.2.e	Voor het opnemen van kunstmest- of veevoeradditieven in NEMA kan evt. gebruik gemaakt worden van het BIN of data van de Nevedi. Voor nu nog geen actie. 5.1.2.e koppelt dit terug naar 5.1.2.e	
A7	TAN-excretie rundvee	5.1.2.e	Berekening TAN excretie is voor verbetering vatbaar. 5.1.2.e kan voor andere rundveecategorieën o.b.v. rantsoenen een berekening van de verteerbaarheid maken. 5.1.2.e neemt contact op.	
A8	Stalsystemen vleesvarkens	5.1.2.e	5.1.2.e zoekt uit of er een correctie moet worden doorgevoerd voor stalsystemen van vleesvarkens en rapporteert aan 5.1.2.e	
A9	Kalvergierzuivering	5.1.2.e / WLR	Witvleeskalveren en rosé vleeskalveren gaan steeds meer op elkaar lijken door een verandering in rantsoen. Moeten kijken of we dit onderscheid kunnen handhaven in de toekomst	
A10	Organische kunstmest	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	De verwachting is dat er in toenemende hoeveelheid producten uit reststoffen als kunstmest gebruikt gaan worden. Voor nu	2022

			worden ze behandeld als compost. Kijken hoe hier in de toekomst mee om te gaan.	
Bijlage bij art 8.8 Woo		5.1.2.e	Er is Bijlage bij art 8.8 Woo Bijlage bij art 8.8 Woo Bijlage bij art 8.8 Woo 5.1.2.e gaat na wat de reden hiervan is.	
Verbeterpunten				
	Verbeterpunt	Wie		deadline
V1	Differentiatie EFs ureumhoudende en vloeibare meststoffen	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e	Er wordt een database opgesteld voor in NL gebruikte meststoffen. Als deze operationeel is kan worden gekeken of er onderscheid kan worden gemaakt in EFs voor ureumhoudende en vloeibare meststoffen.	2022
V3	Gebruik van strooisel en dikke fractie als bedding in stallen	5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e 5.1.2.e / 5.1.2.e / 5.1.2.e 5.1.2.e	5.1.2.e en 5.1.2.e schrijven een notitie over strogebruik in mest. 5.1.2.e en 5.1.2.e onderzoeken het spoor van mestscheiding en het gebruik van dikke fractie als strooisel.	2022
V4	Verbeterpunt mestbewerking	5.1.2.e e.a.	Er komen veel gegevens vrij over emissies (CH ₄ , NH ₃ , N ₂ O) in de stal en na toediening komende jaren. Hoe zit dat in NEMA en kan dit verbeterd worden? Daar moeten we de komende tijd oog op houden.	2022
V5	Verbeterpunt natuurlijke emissies uit bodem	5.1.2.e	Hoewel dit geen deel van NEMA is, moet dit wellicht ook opgenomen als verbeterpunt. 5.1.2.e stuurt een email met informatie over het welk soort emissies dit betreft.	